

Posudek diplomové práce

Bc. Lenka Corlannová: Aplikace metodiky národních účtů ekologické stopy a biokapacity pro zemědělskou produkci na základě národních dat

Diplomová práce je poměrně rozsáhlá – obsahuje 123 stran textu a celkem 8 příloh (37 stran). Práce je přehledně členěna do 7 hlavních kapitol, obsahuje přehled zkratk, seznam obrázků, grafů a tabulek. Seznam literatury obsahuje 16 citací zahraničních zdrojů (což není mnoho). Z hlediska práce jsou významnější uvedené zdroje mezinárodních a národních dat resp. databázi, které mohou sloužit jako podklad pro další odbornou práci zabývající se daným tématem. Rešeršní práce a analýza dat si ostatně zaslouží pochvalu – svým rozsahem je pro DP mimořádná.

K formální stránce lze konstatovat, že DP je velmi pečlivě zpracována. Nalezl jsem pouze jednu chybu, která stojí za pozornost - v rovnici č. 6 na straně 22 je neprávne přičítána EF_E (ekologická stopa exportu). Správné znaménko je minus. Vysoký dojem mohou kazit naivní vyjádření jako na str. 16 – „Podle tohoto scénáře už bychom v r. 2050 mohli být schopni opět žít v rámci mezí naší planety.“ I když ekologická stopa globálně překračuje biokapacitu, v rámci mezí planety žijeme již dnes, ostatně nic jiného nám nezbyvá. „Pouze“ si přivlastňujeme více produktivních ploch, než je dlouhodobě udržitelné a produkuje více odpadů, než mohou ekosystémy bez následků asimilovat. Obdobně na str. 24 uvádí, že „průměrný člověk by měl spotřebovávat zdroje ekvivalentní maximálně 1,8 gha bioproduktivních ploch“. "Průměrný člověk" je nešťastná formulace, spíše člověk s globálně udržitelným či globálně průměrným podílem na ekologické stopě.

Výzkumné otázky jsou jasně definované. V případě první otázky stojí za úvahu porovnatelnost obou srovnávaných zdrojů dat (globální a národní). Jaké jsou zdroje globálních dat a jaké domácích dat a jaký je jejich překryv?

V úvodní části, kde autorka objasňuje koncept ekologické stopy, bych uvítal zmínku o kritice tohoto indikátoru, která v dnešní době představuje obširně zpracovanou oblast. Na str. 17 autorka definuje uhlíkovou stopu správně v kontextu ekologické stopy. Bylo by vhodné zmínit často používaný indikátor, který má stejný název, ale odlišnou metodiku výpočtu - uhlíkovou stopou jako ekvivalentní množství emisí skleníkových plynů, které přiřazujeme určité aktivitě či výrobku.

Metodická část práce je velmi podrobná (přesahuje 50 stran) a velmi popisná. Autorka ji přejímá z metodiky národních účtů ekologické stopy (GFN) a detailně popisuje strukturu jednotlivých listů v excelu. K větší přehlednosti by pomohl náhled těchto listů. Vzhledem k cílům práce postrádám zmínku o tom, jakým způsobem jsou získávány a agregovány data o zemědělské produkci v rámci FAOstat. Znalost těchto zdrojů dat by mohla částečně odpovědět na rozdíly v národních a globálních datech, které autorka hledá.

V diskusi autorka popisuje možné příčiny v rozdílných výsledcích plynoucích z národních a globálních dat. Postrádám diskusi v kontextu obdobných prací a zjištění, existují-li. Výsledky práce jsou přínosné pro každého, kdo se vážněji zabývá ekologickou stopou a v širším slova smyslu přivlastňováním primární produkce člověkem. Podobné srovnání, pokud vím, nebylo dosud v České republice provedeno. Výsledky DP jsou přínosné spíše prakticky (jak jsem uvedl v úvodu, autorka analyzovala nebývalé množství dat) než teoreticky. Autorka nepřichází s žádným teoretickým zobecněním či invenčním přístupem. Jinými slovy, svědomitě a detailně popisuje *jak* došlo k rozdílu, ale neklade si otázku *proč* k nim došlo. Ale takové zřejmě nebylo ani zadání.

Celkové hodnocení

Jak jsem uvedl výše, práce je přínosná především prakticky. Vyžádala si nemalé množství času a orientaci v množství databází a dat. Přináší porovnání, které dosud v ČR nebylo provedeno a může být podkladem pro další práci a autory. Celkovou hodnotu poněkud snižuje malá invenčnost autorky, popisný styl a chybějící srovnání vlastních zjištění s mezinárodním kontextem. Celkově práci hodnotím jako velmi dobrou.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

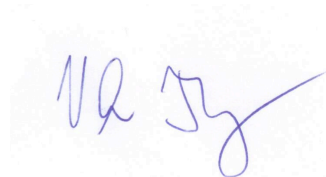
Známkové hodnocení: velmi dobře

Kreditní hodnocení: 13 - 16

Otázky pro diskusi:

- Jak by vysvětlila rozdíl mezi globálním a aktuálním hektarem?
- Na str. 26 autorka tvrdí, že „dlouhodobě se může bioproduktivita v oblastech s ekologickým zemědělstvím zvýšit, neboť může být zastavena degradace půdy.“ Zároveň však na stejné straně uvádí „do ekologické stopy orné půdy se však nijak nepromítají dlouhodobě neudržitelné zemědělské postupy, které způsobují degradaci půdy.“ Není v těchto tvrzeních rozpor?

V Mnichovicích dne 21. 8. 2015

RNDr. Viktor Třebický, Ph. D.